

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vanitas vanitatum et omnia vanitas. dicit Ecc[lesiast]es

...

Jacobus <de Gruytrode>

[Speyer], 1490

De penitentia cito facienda. Capitulum tercium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30773

utere carnis voluptate sicut placet ea tñ p̄ditōne: vt postea tibi oculi eruantur: om̄e solaciū tollatur toto tpe vite tue in fame et siti in om̄i cruciatu vinas et miseria. nūquid tale bonū boctenore suscipies? Et quidem tota hec vita: nec mensis est: nec vnus diei vel hore spaciū ad illius eterne infelicitatis inferni compationem. cui neq; finis est: neq; pena similis inuenitur. **Dec Aug⁹.**

De penitentia cito facienda. Capitulū tercium.

Qui nō accipit crucē suā: et sequitur me: nō est me dignus. scribit **Matth. x.** Per hanc crucē penitētia designatur: quā de necessitate quilibet pctōr debet suscipere: et p̄fenerāter tollere: si in eterna b̄ritudine cū christo cupit resgnare. **Uñ Hiero.** in eplā ad **Susannā.** Necessaria est penitentia: q̄ aut equet crimina: aut certe excedat. **Et Aug⁹.** Quis q̄s saluari desiderat: quicquid sordis post purū baptisimū p̄traxit oportet q̄ abluat saltē lachrymis mētis. **Sed forte dicis.** Durus est hic sermo. **Nō** possum mundū spernere et carnem meā odio habere et castigare. **Audi nō meā sed gloriōsi Hieronymi sup hoc r̄sionē.** Impossibile est ait: vt q̄s p̄ntib; et futuris fruatur bonis: vt hic ventre: ibi mentē impleat: vt de delitijs ad delicias transeat: vt in vtroq; seculo videlicet celo et terra appeat gloriōsus. **Quā Hieronymi sn̄iam b̄tūs Greg.** p̄firmat ita dicens. **Vult** cupiunt anolare de miseria p̄ntis exilij ad gaudia celi: sed nolūt carere oblectamēt; mūdi. vocat eos gr̄a christi: sed reuocat eos p̄cupiscētia seculi. **Pleriq;** cupiūt mori morte iustoz: s; nolūt viuere vita eoz: et hi in eternū p̄sibūt. **Nā** opa eoz sequūt illos. **Bern.** Austeritas p̄uersationis sc̄i **Johānis baptiste** pctōrib; delitiōsis durus nūcius est eterne mortis. **Quid** enī nos irrōnabiles fere reptilia terre insanimus: cū ille q̄ inter natos mulier; nemo surrexit et nos indui p̄ciosis vestib; festinam⁹: et splendide laute ac delicate epulari. **Nō** sic nō sic itur ad astra. **Deniq;** recordare p̄abolā **Lazarī** et diuītis illius: qui op̄i tantaz dñs qui purpurs induus et bysso: vnā aque guttā inuenire nō potuit ex hoc cū esset in ardoris necessitate cōstitutus. **Dec** recordare mi amice et age penitentiam dum tempus est. **Nam** vt inquit **Greg.** Deus et

si penitenti veniam spondit: peccanti in die crastinum non promissa
sit. **P**enitentia est perpetrata mala plangere: et plangenda iterum
non admittere. id est propositum remittendi non habere. **U**n **A**ug⁹
in soloquijs. Inanis est penitentia quam sequens coinquinat culpa.
Nihil profunt lacrimae si replicant peccata. **N**ihil valet a malis
veniam postulare: et mala denuo iterare. **T**res autem sunt partes in
tegrales penitentie: scilicet cordis contritio: oris confessio: operis satisfactio.
Quia enim deum tribus modis offendimus scilicet delectatione cogi-
tationis: impudentia locutionis: et superbia operis: secundum regulam
ut contraria contrariis curentur: tribus modis oppositis satisfaciamus.
Delectatione cogitationis opponamus contritionem. **I**mpudentie locutionis
confessionem. **S**uperbie operis satisfactio. **D**e contritione
primo videamus. **C**ontritio est dolor pro peccatis assumptus cum
 proposito abstinendi: profuturi et satisfaciendi. **I**ste dolor sicut di-
cit **B**ernardus. debet esse triplex. scilicet acer acrior et acerrimus. **A**cer
debet esse: quia dominum deum nostrum et omnium creatorem offendimus. **A**crior:
quia patrem nostrum celestem qui nos multipliciter pascit impugnavimus.
Et in hoc peiores canibus fuimus: qui pascentem se diligunt et sequuntur.
Acerrimus vero: quia redemptorem nostrum quem
 nos redemit proprio sanguine: et a peccatorum vinculis liberavit: et
 a crudelitate demonum et acerbitate gehenne potenter eripuit:
 quantum in nobis est iterum crucifiximus. **S**ic et de tribus debe-
 mus dolere scilicet de commisso peccato: de omisso bono et de amisso
 tempore. **D**e virtute huius contritionis sic dicit **A**ug⁹. Plus valet
 cordis vera contritio: quam totius mundi peregrinatio. **I**tem que-
 dam glossa super psalmum. **A**d dominum cum tribularer. **N**escit dominus differ-
 re: quem pro punctum corde sibi senserit supplicare. **C**risostomus. **S**ola est
 pro punctio: que facit animam horrescere purpuram: desiderare cilium:
 amare lacrymas: fugere risum. **I**dem. **N**ihil ita con-
 glutinat et unit deo ut lacryme penitentis. **C**ontra vero ut
 ait **A**ug⁹. **A**criores diabolo dolores non infligimus: quam cum pla-
 gas peccatorum nostrorum confitendo et penitendo sanamus. **S**ed
 bene cum tanta bona pro penitentia consequamur: pauci tamen peni-
 tentiam agunt. **I**deo pro querit dominus **P**iere. viij. dicens. **N**emo quod
 bonum est loquitur. nullus est qui agat penitentiam super peccato suo di-
 cene: **Q**uid feci. **N**unc de secundo scilicet de confessione videamus.

Confessio sicut cōmuniter describitur. Est legitima coram sacerdote peccatorū declaratio. Et dicitur confessio quasi simul vel ex toto vel vndiq; confessio. Nam ille vere cōfiteatur qui totū fatetur. Vel sic s̄m Isidorū in li. Etimologiaz. Confessio est: p̄ quā latens morbo aīe sub spe venie p̄sequēde: in dei laudē agitur. De virtute cōfessionis sic dicit Ambros. sup. ps. **B**ea immaculati. Cessat vindicta diuinā: si cōfessio p̄currat humana. Et Cassiodorus sup illud ps. Confiteant tibi ppli deus. Illis nō iudex sed aduocatus est christus: qui se p̄pria cōfessione damnauerūt. Leo. pap. Nō remanet iudicio p̄demnandum qd fuerit confessione purgatū. Et Aug. in li. de p̄nā. Confessio est salus aīaz: dissipatrix vicioz: restauratrix virtutum: oppugnatrix demonū. Quid plura? Obstruit os inferni: portas aperit paradisi. **P**ro his om̄ib; o charissime. Iuxta consiliū Esaię p̄phe. Dic tuas iniquitates vt iustificeris. **I**nicium enī iusticie confessio est peccatorū. **P**ortet autē te cōfiteri oīa peccata tua quoz memoriā habes: integre nō diuisum: ita vt vnā p̄tem de peccatis tuis dicas vni sacerdoti: alteram alteri: quia tunc neuter sacerdos p̄t tibi cōferre remediū salutare. qz sacramentū debet habere vnitatē et integritatem: aliter nō esset cōfessio sacramentalis. **I**deo dicit Bern. Qui confessionē suā diuersis p̄fessorib; diuidit: venia caret. **E**xecranda nāq; fictio est peccata diuidere: et supficietenus radere. nō intrinsecus eradicare. Et tales recipiūt ex cōicationē p̄ absolutionē: et maledictionē p̄ b̄ndictionē. Et talis diuisio cōfessionis fit sepius p̄ hypocrisim: qm̄ grauiora peccata dicūt ignotis sacerdotib;: et illi cum quo sepius debent cōuersari dicūt solū leuioza. De talib; dicit Aug. et ponit in decretis. Qui cōfessionem diuidit laudandus nō est: qd vni celat: alij reuelat: quod est seipm̄ laudare: et ad hypocrisim tendere. **S**equitur de tertia p̄te penitentie sc̄z de satisfactōe. **S**atisfactio s̄m Aug. est peccatorū causas excidere: et eoz suggestionib; aditum nō indulgere. Nam vt dicit Gregori. **N**equa q̄s sauis facimus si ab iniquitate cessamus: nisi voluptates q̄s dileximus ecōtrario oppositis lamētis insequimur. Et vt dicit Cris. **Q**ualis p̄cessit offensio: talis debz seq̄ recōciliatio. **T**āto esto p̄nus

ad lamenta: quāto fuisti p̄nus ad culpā. **Q**ualis tibi fuit ad peccandū intētio: talis sit tibi ad penitendū deuotio. **B**raua pctā: graua lamēta desiderāt. **Q**uia vt ait **E**usebius **E**misēni ep̄s. **N**ō leui p̄tritōe agendū est vt debita illa redimant: q̄b̄ mors eterna debet. nec p̄functoria opus est satisfactōe p̄ malis illis p̄pter q̄ patus est ignis etern⁹. **S**ed heu multi statim fugant in hac via satisfactōis z retrospectiūt cū vxore loth. **C**ōtra q̄s sic dicit. **B**ern̄. in quodā sermone. **Q**ui p̄fecte sensit onus pcti: et aīe lesionē: ille aut parū. sentiet aut oīno nō sentiet corp̄is penā: nec reputabit laborē quo pctā nouerit deleri p̄terita: et cauere futura. **E**t **A**ug⁹. sup. ps̄. l. **S**unt multi q̄s peccare nō pudet: agere penitentiā pudet. **O** incredibilia insania. de vulnere nō erubescitis: et de ligatura vulneris erubescitis. **N**ōne vulnus fetidius z putridius est? **C**ōfuge ergo ad medicū age penitentiā. dic: iniquitatē meā ego cognosco: et peccatū meū cōtra me est sp̄. **T**ibi soli peccaui: qm̄ tu solus sine peccato es. **C**onsistit autē satisfactio in tribz scz in oratione: elemosyna: et ieiunio. vt iste ternarius contra illū nephariū diaboli ternariū opponatur. **O**ratio cōtra supbiā. ieiunium cōtra carnis p̄cupiscentiā. elemosyna cōtra auariciā. **V**el sic. **O**mne peccatū vel in deū cōmittimus: et cōtra hoc ordinat̄ ozo. vel in pximū: et contra hoc est elemosyna. vel in nosipos: et p̄tra hoc ordinatur ieiunium. **Q**uic p̄pter paupes christi modicū de elemosyna tangamus. **E**lemosyna p̄ponit̄ ab elemon qd̄ est miscōdia: et syna qd̄ est mandatū. id est mandatū miscōdie. **E**t fm̄ hoc scribit̄ p̄ e. **S**ed melius scribit̄ per i. **E**t tūc dicit̄ elemosyna ab ely qd̄ est deus z et syna mandatum. inde elemosyna q̄si mandatū dei. **I**pse enī p̄prio ore mandauit fieri. **V**t in **L**uca. **D**ate elemosynā et ecce oia munda sunt vobis. **V**el d̄r elemosyna ab ely qd̄ est deus et moys qd̄ est aq̄: inde elemosyna q̄si aq̄ diuina. **S**icut enī aq̄ extinguit ignē: sic elemosyna extinguit pctm̄. **H**ec **C**atholicon. **S**unt aut̄ p̄cipue tria q̄ nos ad elemosynas siue ad opa miscōdie exercēda debēt p̄uocare. **P**rimū est: qz miscōdia redimit culpā. p̄uerb. xvi. **M**iscōdia et veritate redimit̄ iniqtas. **E**t **D**aniel. iij. **P**eccata tua elemosynis redime. **H**oc pulchre figuratuz

est. iij. Regū. iij. Ubi dicitur q̄ mulier que p̄gregauit in do-
mo sua vasa nō pauca: parū olei q̄d habuit in oīa vasa distri-
buit. et sic creuit oleū p̄ q̄d mulier a creditore liberatur. Vasa
vacua sunt paupes q̄s in domo debemus p̄gregare. **Isaie.**
lvij. **E**genos vagosq̄ induc in domū tuā. Parū aut̄ olei per
oīa vasa distribuit. **Iuxta illud. Tobie. iij.** **S**i exiguū tibi
fuerit: etiā exiguū libenter imp̄t̄ri stude. **I**nde cū oleū miseri-
cordie crescit p̄ meritū z gr̄am: aīa peccatrix creditori deo de-
pctis suis satisfaciāt. **S**ecūdo elemosyna bona t̄palia multi-
plicat. **Uñ Greg. in dialogo.** **T**errene subst̄tie p̄ hoc q̄ pau-
peribus distribuunt̄ multiplicant̄. **E**xemplū habemus. iij.
Regū. xvij. in vidua q̄ **Delvā** pauit: cui p̄pter hoc dñs fari-
nam et oleū multiplicauit. **P**er q̄d datur intelligi q̄ paupes
magis pascūt elemosynarios q̄ eccl̄ia. **T**ercio elemosyna
siue opus misericōdie: in morte elemosynariū custodit z aīaz eius
cū claritate ad regnū celoz p̄ducit. **Uñ dicit Ambros.** **S**ola
misericōdia comes est defunctor. **Q** q̄ bonus q̄ necessarius
comes est moriēti elemosyna. **N**oli ergo dilecte talē famulus
talē aduocatū post tergū tuū relinquere: sicut illi qui res suas
auare retinentes nihil in vita sua p̄ manus pp̄rias paupibus
distribuunt: sed eas post vitā p̄ manus alienas dispensandas
disponūt siles illi qui post tergū vult portare lucernā. **C**ū tñ
dicat **Ecclesiasticus.** **A**nte languorē adhibe medicinā. **I**dem.
xij. **A**nte mortē bñfac amico tuo. id est aīe tue. vel christo in
membris suis scz paupibus. **P**reterea est sciendū q̄ diues a
quo petitur elemosyna debet p̄siderare tria. primo quis eam
petit. qz ipsemet dñs. **D**eus enī tñ diligit paupes q̄ quicq̄d
fit eis p̄pter amorē suū: reputat sibi factū. **Uñ scribitur Mat-**
thi. xv. **Q**uamdiū fecistis vni ex his fratribz meis mini-
mis mihi fecistis. **P**etit ergo elemosynā p̄ pauperē suū deus
a quo diues in orōne quotidiana petit regnum. **E**t ideo cum
paupi negat diues elemosynā timere debet q̄ deus nō exau-
diat eum cum petit ab eo regnum celoz. **Q**uia dicitur puer-
biorum. **xxi.** **Q**ui obdurat aures suas ad clamorem paupes-
ris: et ipse clamabit et non exaudietur. **D**ebet diues secun-
do considerare quid petat deus quando elemosynam in suis

paupibus petit. Petit utique non nostrum sed suum. Et ideo valde ingratus est deo qui pauperi negat necessariam elemosinam: cum de bonis dei habeat abundanter. Hoc consideravit David qui dixit. i. Paralipomenon. xxix. Tua sunt domine omnia: et que de manu tua accepimus dedimus tibi. **T**ercio debet dives considerare ad quid petit deus. petit reuera pro pauperum suorum deus non ad dandum: sed ad mutuandum: nec tamen ad triplas immo ad centuplum usuras. Unde dicit Augustinus. O homo quid feneraris homini? Fenerare deo tales usuras: et centuplum accipies: et vitam eternam possidebis. Et ideo nimis est ingratus: qui ad tales usuras non vult comodare deo: ad quales mutaret in deo vel sarraceno. **P**ro his omnibus charissime thesaurisa tibi pro pauperes in celo tanquam in tuto: opera misericordie faciendo deo in terra. Cor avari est quasi fouea sine fundo: et quo plus recipit plus concupiscit ut nunquam videatur impleta. Juxta illud Ecclesi. vii. Avarus nunquam implet pecunia. Attende quod cor sequitur thesaurum. Ne autem illi qui in terra thesaurifacit: qui in terra loco tam piculoso exulat. Illuc ergo dicit Crisostomus. Congrega substantiam tuam ubi patriam tuam habes. Qui enim collocat thesaurum suum in terra non habet quod speret in celo. Ut quid aspicit in celum ubi nihil habet repositum. Illud solum tuum reputa quod pauperibus erogasti. Non sunt enim hominis bona que secum deferre non possunt. **A**mbrosius. Nihil tamen commendat: quam misericordie charitatis. Non meministi me legisse mala morte mortuum: qui libenter exercuit opera pietatis. **L**eo papa. Ille ad dominum integros fructus permittit: a quo nunquam pauper tristis recessit. Tanta est vis misericordie ut sine illa si sunt alie virtutes prodesse non possint. Quavis enim quis fidelis sit et castus sobrius: et alijs maioribus ornatus virtutibus: si tamen misericors non est: misericordiam non merebitur. Nec in favore pauperum de virtutibus elemosyne et operum misericordie dicta sufficiant. Hunc ad propositum redeamus. Qui non accipit crucem suam et sequitur me: non est me dignus. Ista crux proprie assumenda est cito: et in tempore iuuentutis quia tunc deo magis placet: et homini magis prodest. Juxta illud Ecclesi. xi. Memoro creatoris tui in diebus iuuentutis. Idem. Filii ne tardes converti ad dominum: et non differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius: et in tempore vindicte disperdet te. Sed contra

hoc salubre sapientis consilii diabolus immittit homini ma-
lam spem longioris vite dicēs. **J**uuenis es diu potes adhuc
viuere. **I**n senectute debes penitere: et tunc facies penitentiaz
et ibis ad cōfessionem. **M**ulti vero credunt isti aduocato: et
repromittūt sibi longam vitā, pponentes se in senectute emen-
dare quos mors repentina rapit et damnant. **U**nde dicitur
Eccī. xxxi. Repromissio nequissima multos perdit. **E**st er-
go notandū q̄ talis pmissio diaboli longioris vite: et in sene-
ctute penitendi nequam est: quia cōtra ius et rationē. **N**equis
or: quia contra ipsum peccatorē. **N**equissima: quia cōtra dei
bonitatē. **P**rimo: q̄ sit neq̄s contra ius et rationē apparet per
tria exempla. **P**rimū est: qui haberet quatuor asinos: et to-
tū onus illoꝝ imponeret debilioꝝ omnīū: talis contra ius
sticiam et rationem faceret. **S**ic ille qui totū onus penitentie
peccatoꝝ que cōmisit in quatuor etatibꝝ scilicet in adolescen-
tia: in iuuentute: in virili etate et in senectute vult soli senectua-
ti imponere: quando iam debilis est et non potest laborare.
Et tales merentur maledictionē sicut dicitur **Zacharie** pri-
mo. **M**aledictus dolosus: qui habet in grege suo masculum
et immolat debile dño. **S**ic facit ille: qui fortitudinē sue etas-
tis transit: et debilitatē senectutis pponit immolare deo domi-
no. **I**sidorus. **Q**ui tempus congruū penitētie perdit. frustra
ante dei ianuam cum precibꝝ venit. **S**ecundū exemplum
est: **I**lle qui nō posset leuare minus onus quando fortior est
et potentior: et vellet illud leuare quando multo maius esset
et ipse debilior factus fuisset: merito stultus et iniustus repu-
taretur. **S**ic est de illo qui onus peccatoꝝ et penitentie quan-
do minus est: et ipse fortior scilicet in iuuentute nō vult porta-
re: et credit melius portare quando onus fuerit augmentatū
Talis assimilatur illi stulto: de quo dicitur in vita patrū: qui
scindebat ligna: et faciebat de illis sarcinam: et postea tenta-
bat leuare. **E**t quando videbat q̄ nō poterat de facili porta-
re: iterum scindebat alia ligna et apponebat ad sarcinā et po-
stea tentabat et quanto plus ponderabat: tanto plura adde-
bat. **S**ic faciūt peccatoꝝ: quando sentiunt primo peccatoꝝ
pondus et penitētie: deponūt statim ꝛ pctā peccatis adijciūt.

B

Quia sicut dicit Gregorius. Peccatum quod per penitentiam non delet: mor suo pondere ad se aliud trahit. **T**ercium exemplum. Ille qui per totam vitam suam cum magnis expensis parat sibi domum ubi non intenderet morari villo modo: et domum in qua vellet habitare in perpetuum destrueret pro posse suo: talis aperte faceret contra ratem: et ideo merito stultus et insanus deberet reputari. Sed talis est peccator: qui usque ad mortem differt conuerti. Ipse enim per totam vitam suam parat domum suam in inferno: cum tamen nullo modo velit ibi habitare. Unde dicit Paulus apostolus. Qui facit contra conscientiam edificat ad gehennam. **S**ecundo quod ista re promissio longioris vite nequior est: quod contra ipsum peccatorem: apparet per duo notabilia exempla. **P**rimum est: ille qui plus diligeret se infirmum quam sanum. seruum quam liberum. nihil habentem quam omnium bonorum esse principem: talis iniquus esset contra seipsum. Talis est peccator qui tardat agere penitentiam: quod plus diligit se in peccato quam est infirmitas spiritualis: vel potius mors dicenda est. Vel in tantum peccator impius est contra seipsum: quod magis diligit se mortuum quam viuum. seruum quam liberum. malum quam bonum. Unde dicit Johannes in epistola sua. Qui facit peccatum: seruus est peccati. Augustinus. Bonus homo: etiam si seruit liber est. Malus homo si regnet seruus est: non vnius hominis: sed quod peius est totum davorum quod viciozum. **S**ecundum exemplum. Ille qui deberet magnam pecuniam ad usuram que quotidie cresceret: et posset pro soluere et tamen tardaret in quantum posset: talis faceret contra seipsum. Sic est in proposito: Hora enim in peccato tanquam debitum currit ad usuras: quia quanto diutius fuerit in peccato tanto plus soluet de pena. Apocalypsis. xvij. Quantum se glorificauit et in deliciis fuit: tamen date ei tormentum et luctum. **T**ercio quod ista promissio longioris vite sit nequissima quia contra dei bonitatem: apparet per tria exempla. **P**rimum: si aliquis dominum suum cui seruire teneretur: et a quo omnia sua haberet: per totam vitam suam impugnaret et inimico domini sui seruiret: et postea seruo confectus in fine vite sue vellet domino suo seruire: et seruicium suum ei offerret. iniquus contra dominum suum esset: nec domino suo tale seruicium multum placeret. Sic est peccator: qui peccando

offendit deum: et seruauit inimico suo diabolo in iuuetute: et in
senectute pponit seruire deo. **S**ecundum exemplum est:
Si aliquis recepit bona maxima a domino suo ad multi
plicandum et lucrandum: et q ipse deberet habere totum lu
crum: et illa bona superflue expenderet: et pro nihilo daret in
contemptum domini: talis impie ageret et contra curialita
tem domini sui ingratus esset. **S**ic est peccator qui corpus et
animam: sensus anime: vires corporis: temporalia bona: spa
cium vite et alia multa et magna bñficia recepit a deo. et om
nia ista expendit in contumeliam creatoris peccando multi
pliciter: aperte facit contra bonitatem dei. **D**e anima que tra
dita est nobis a deo quasi thesaurus p̄ciosus sic dicit **B**ern
bardus. **N**e mihi si talentū mihi traditū id est aīam meā ne
gligenter seruauero: p̄cioso sanguine agni incōtaminati ap
preciatū. **D**e tpe dicit idem. **N**on est tpus tibi impensum: qd
non exigitur a te qualiter fuerit expensum. **T**ercium exem
plam est. **S**i aliquis seruus dispensator bonoz alicuius dñi
bonum panem: bonū vinum: et meliora cibaria daret extra
neis et inimicis domini sui: et domino suo daret ad comedē
dum de pane corrupto de surfure et de putridis carnibus et
piscibus: daretq; ei ad potandū de vini sui fecibus: talis im
pie ageret contra dominum suum. **S**ic est peccator: qui illud
quod pulchrius et melius est de vita sua scz iuuentutē et for
titudinem suam dat mundo et diabolo: qui sunt inimici chri
sti: et quod peius est scz nouissimum vite sue pponit domino
deo suo dare. **N**on sic faciebat **D**avid qui dicebat. **F**ortitu
dinem meam ad te custodiam: id est seruendum tibi. **U**nde
dicit **E**cclēsiastes. **N**oli domino offerre feces senectutis: sed
vinum libanum floride iuuentutis. **D**e peccatoribus peni
tentiam differentibus sic dicit beatus **G**regorius. **S**atis alie
nus est a fide: qui ad agendam penitentiam tempus senectus
tis expectat: cum nullū diem vite sue habeat in sua potestate
Acirco iuxta consilium **I**sidori. festinare debet vnusquisq;
ad deū penitendo dum potest: nedum si potest noluerit om
nino cū voluerit tarde: nō possit. **I**gitur festina ad penitentiā

charissime ne tardaueris: vt non cum fatuis virginibus finaliter excludaris.

De contemptu et odio mundi. Quartū capitulum.

Nolite diligere mundum: neque ea que in mundo sunt. Si quis dilexerit mundū non est charitas patris in illo. Et mundus transit et concupiscentia eius. scribitur in prima Canonica. Iohannis apli. ij. c. Hec verba pertractans beatus Aug⁹. sic dicit: Quid vis: vtrum amare temporalia et transire cum tempore: an mundū non amare et in eternum viuere cum deo? Amas seculū: absorbebit te. Amatores suos vorare nouit: nō portare. **N**ota q̄ mundus est excommunicatus: quia sicut pro excommunicato in ecclesia nō oratur: sic nec christus orauit p̄ mundo: qui tamē p̄ suis crucifixoribus orauit. Unde dixit in vltimo sermone. Pro ip̄is scilicet discipulis: nō p̄ mundo rogo. Stultum est tali domino seruire: qui in fine seruū nudum et sine mercede eijcere cōsuevit. Sic facit mundus. Unde legitur. q̄ Soldanus rex Babylonie: cum apud damascū infirmaretur: vsq; ad mortem et sciret sibi mortē imminere: signiferum suū vocauit. dicens ei. Tu qui soles ferre vexilla mea ad bella: fer nunc mortis mee vexillum: scilicet: vile hoc panniculū p̄ totam damascum. dicens. Ecce rex orientis non fert secum nisi hoc vile panniculum. Simile fere legitur q̄ quidā rex Lothuringie inuenis cū esset in extremis: respiciens sua palacia et domos suas multas dixit pluribus audientib;. O dñe Iesu quantū cōtemnendus est mundus iste. Ecce ego qui tot habui palacia et hospicia: nescio quo debeam hac nocte ire: vel quis me debeat hospicio recipere. Relinque ergo o peccator dominū tuum scilicet hunc mundū: anteq̄ in tanta paupertate relinqueris ab eo. sciens qm̄ vt dicitur Jacobi. i. Qui amicus est mundi huius: inimicus dei constituitur. Gregorius. Tanto quis deo est proximus: quāto ab amore mundi est alienus. Ad hoc ostendendū: Christus nudus extra ciuitatē pati voluit et crucifigi: vt ostenderet nihil sibi esse cōmune cum mundo. et q̄ quicumq; volunt cōsequi passionis sue fructū: debent exire mundū: saltem p̄ affectum et mundanā conuersationem.